

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
skratno D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.50,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Politična plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SMS poštnoštevilni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
sprejema. — Repkopije se ne pošiljajo.

Leto: IV.

Maribor, petek 22. junija 1923.

Številka: 139

Priprave za napad makedonstvujušćih.

Beograd, 31. junija. (Izv.) »Politi-
ka« poroča iz Sofije: Po popolnoma za-
nesljivih poročilih je ugotovljeno, da je
vodja makedonstvujušćih, Todor Alek-
sandrov izdal povelje za koncentracijo
svojih formacij v Vitosu, neposredni
bližini Sofije, kjer je njegov glavni stan.
Od tod namerava poslati močne oddelke
na našo mejo v južni Srbiji. Doslej je,

kakor je pozitivno ugotovljeno, v Vitosu
zbranih krog 27.000 dobro oboroženih ko-
mitašev, ki so vsak čas pripravljeni na
napad. Ta akcija bi se naj tokrat izvedla
v mnogo večjem obsegu kakor vse do-
slej. Glasom še nepotrjenih vesti, ki pa
so zelo verjetne, bodo skušali makedon-
stvujušći tokrat doseči to, kar so štiri leta
zaman poskušali.

Katastrofa vsled izbruha Etne.

Lava narasla 20 m visoko. — Obup prebivalstva.

Rim, 21. junija. (Izv.) Po zadnjih ve-
steh iz okrožja Etne je bila Contraga
Cazza tekom zadnje noči popolnoma uni-
čena. Lava se vedno hitreje razliva po
pokrajini ter je narasla že 20 metrov vi-
soko. Navidezno se je odprlo zopet novo
žrelo. Catana je izginila pod lavo in ni
o njej nobenega sledu več. Najbolj sta
sedaj ogroženi mesti Lingua Glossa in
Bellamelitte. Po noči je začelo deževati.

Rim, 20. junija. (Izv.) Iz Catanije po-
ročajo danes opoldan: Poplava lave je
tekoma današnjega dopoldneva krenila od
Lingua Glossa v stransko dolino. Trenut-
no je ta kraj izven nevarnosti. Vsa po-
krajina v izmeri 100 kvadratnih kilome-
trov je izpraznjena. Na tem delu, ki spa-
da med najkrajše pokrajine Italije, je
prebivalo 50.000 ljudi. Po vsej deželi se
je pričela pomožna akcija.

Rim, 20. junija. (Izv.) Iz Pisse poro-
čajo, da so občutili danes ob 9.20 lahne
potresne sunki, ki pa niso povzročili, ko-
likor se je dalo doslej ugotoviti, nikake
škode.

Rim, 20. junija. (Izv.) Katastrofa, ki
je nastala vsled izbruha Etne, postaja
vedno večja. Cero in železniška postaja
Castiglione sta popolnoma uničena. Ško-
da je ogromna in neprecenljiva. Železni-
ca okoli Etne je na več mestih razdrta. S

pomočjo letal se vrše opazovanja in pre-
našajo poročila. Mnogo kmetov so mora-
le oblasti s silo odstraniti od rodne gru-
de, ker se niso hoteli sami umakniti ne-
varnosti.

Rim 20. jun. Poročevalec lista »Mon-
do« poroča: Z avtom smo se vozili skozi
vse vasi na južnovzhodnem pobočju Etne.
Povsod vlada največja zmešnjava. Lin-
gua Glossi grozi nevarnost, da izgine v
morju ognja in smrti. Le počasi se pride
naprej. Rahel dež črnege in modrega pe-
pela pada s temnega neba. V zraku se
čuti duh pogorišča in smrad žveplenih
plinov. V Fiume Freddo so ceste vsled
pepelnega dežja sive, sive se zdijo hiše,
strehe, vsa okolica. Ljudje se morajo po-
služevati dežnikov. Na glavni cesti, ki je
pokrita s črnim pepelom se zbirajo lju-
dje; prihajajo in odhajajo, da rešijo svo-
je imetje. Slika bede in obupa se ti nudi
povsod: prebivalci krajev Terra in Cate-
na so zbrani. Ozirajo se po svojih domo-
vih, ki so strašno razžarjeni od krvavo-
rdečih reflektov goreče lave, ki se pri-
bližuje, in ki bodo kmalu izginili pod ža-
rečo odejo. Pogled na te nesrečnike je
brezupen. Nismo daleč od žareče mase, ki
se noče ustaviti v svojem uničevalnem
delu. Morda že to noč je usoda mesta za-
pečatena.

Konflikt med Poljsko in Danzigom.

Danzig, 31. junija. (Izv.) Danziški
dopisni urad poroča, da je od večerj na-
prej prekinjen s Poljsko vsak telefonski
in brzojavni promet. Dopustni so samo še
državni govori. O vzroku teh odredb še
ni natančnejših poročil.

Danzig, 21. junija. (Izv.) Ker so
oblasti v Danzigu prepovedale 16 polj-
skim državljanom delo, so poljske
oblasti izgnale 16 danziških državljanov,

proti čemur je predsednik Danziga prote-
stiral pri poljski vladi.

Varšava, 20. junija. (Izv.) Poljski
tiskovni urad dementira vesti, ki so jih
objavili nekateri berlinski listi, da je bil
poljski konzulat v Berlinu po naročilu
poljske vlade zatvorjen ter da pripravlja
general Zeligowsky napad na Danzig, ki
ga je odobrila tudi oficijelna poljska
vlada.

Nadaljni 5-milijonski kredit za železnico Murska Sobota—Ormož.

Beograd, 20. junija. Danes je finan-
čni odbor pričel specialno razpravo o
dvanajstinih. Finančni minister je izja-
vil, da bo predložil dodatek k dvanajsti-

nam in sicer za zgradbo liške železnice za
julij, avgust in september 18 milijonov
dinarjev, za zgradbo železnice Murska
Sobota—Ormož pa 5 milijonov dinarjev.

Turki zbirajo vojsko v Trakiji?

London, 20. junija. Reuterjev urad
javlja iz Carigrada: Znano je bilo, da
Turčija že več mesecev krši mudanijsko
pogodbo s tem, da v Trakiji organizira
vojsko. Vendar se o tem ni vodilo raču-
na, ker so bile čete za vsakršen napad
preslabe. Sedaj je pa angleški informa-
cijski urad doznal, da Turčija izvaja
kontrolno svojih čet na trideset milj da-
leč od obale. Zato je poslal svoj aero-
plan, da fotografira turške položaje; tu-

di je naročil eni torpedovki, da obavi v
tem pravcu izvide. Dne 18. tm. popoldne
je bila opažena turška transportna ladja,
ki jo je angleška torpedovka zaustavila
pred vhomom v luko Silivir in jo pripe-
ljala v Carigrad. Ladjo so preiskali in
našli na njej veliko število konj, topov,
vojakov in municije. Tako so zavezniške
sile dobile v roke dokaz, kako Turki kr-
šijo mudanijsko pogodbo.

Kaj je z zaroko bolgarskega kralja?

Beograd, 21. junija. (Izv.) Minister
zunanjih zadev dr. Ninčić je izjavil na-
pram novinarjem, da so vesti nekaterih
beograjskih listov o zaroki bolgarskega
kralja Borisa z rumunsko princezo Ileano
neresnične. Ta vest je bila tendenciozno
razširjena z očitnim namenom, spraviti
tudi dvor v zvezo s političnimi dogodki.

Fuzija bolgarskih strank.

Sofija, 20. junija. Sestavil se je
akcijski odbor iz predstavnikov vseh
strank, ki tvorijo današnji režim. Na-
men odbora je združitev radikalne, de-
mokratske, nacionalne, liberalne, nacio-
nalno-progresivne in socialistične stran-
ke v enotno narodno stranko.

Iz narodne skupščine.

Naknadni in izredni krediti za vojno ministristvo sprejeti.

Beograd, 21. junija. (Izv.) Danes ob
9.15 uri je predsednik skupščine Ljuba
Jovanović otvoril sejo. Po sprejetju za-
pisa zadnje seje je zemljoradniški po-
slanec Lazić vprašal predsednika, kedaj
pride na vrsto njegov zakonski načrt o
zavarovanju proti toči. Ljuba Jovanović
je izjavil, da odgovori na vprašanje v
prihodnji seji. Nato je prešla skupščina
na dnevni red, k razpravi o naknadnih in

izrednih kreditih za finančno in vojno mi-
nistristvo. Posl. Gostinčar (kler.) je kriti-
ziral posamezne postavke, enako oba kle-
rikalna poslanca Brodar in Kremžar. Kot
zadnji je govoril o kreditih za vojno mi-
nistristvo Svetislav Giorgijević (dem.)
Nato so bili krediti sprejeti z glasovi ra-
dikalcov, džemijeta in Nemcev. Ob 12. uri
je bila seja zaključena. Prihodnja seja
jutri.

Statistika o koroških Slovincih Avstrijem neprijetna.

Dunaj, 21. junija. (Izv.) Na večerj-
ski seji narodne skupščine je vprašal
poslanec dr. Hampel zveznega kancelarja
z ozirom na izjave srbskega(?) ministra
zunanjih zadev dr. Ninčića, da se godi
Nemcem v Jugoslaviji mnogo boljše,

kakor Slovincem na Koroškem, ter da
Jugoslavija mnogo bolj spoštuje določbe
o zaščiti narodnih manjšin, kakor Avstri-
ja, ali hoče zvezni kancelar te trditve na
primeren način ovreči in izpodbiti, ter
dokazati ravno nasprotno.

Novi vojni zakoni.

Beograd, 21. junija. Večerj popol-
dne je vojni odsek skupščine nadaljeval
razpravo o vojaškem zakonu. Prisostvo-
val je tudi vojni minister.

Prevoz trupla mladega Košuta.

Budimpešta, 21. junija. (Izv.) Vla-
da je sklenila prepeljati truplo Ludvika
Teodora Kossutha, ki je v svetovni vojni
padel nekje na italijanski fronti, v domo-
vino. Pokopan bo v mavzoleju svojega
očeta.

Lepi madžarski nacionalci!

Budimpešta, 31. junija. (Izv.) Ka-
kor poročajo listi, je policija zapela več
članov nekega društva, ki si je nadejlo ime
»kulturno združenje madžarske nacional-
ne preteklosti«. Osumljeni so raznih zlo-
činov, ki so jih izvršili deloma pred
kratkom, deloma že v polpretekli dobi.
Med aretiranimi so tudi bratje Kornel,
Teodor in Arpad Kovacs, ki so v zvezi z
umorom tovarnarja glasovirjev Reisma-
na, nadalje nek Štefan Beker, ki je igral
v znani landauski aferi večjo vlogo ter
več drugih »znanih« oseb, ki so ob-
dolžene raznih izsiljevanj in drugih
goljufij.

Avtomobilska dirka v Beogradu.

Beograd, 21. junija. (Izv.) V nede-
ljo, dne 24. junija ob pol 16. uri popol-
dne se vrši v Beogradu prva avtomobil-
ska dirka, za katero vlada veliko zani-
manje ne samo v Beogradu, ampak tu-
di v Zagrebu in Ljubljani, od koder se
je prijavilo mnogo udeležencev. Pri tej
priliki nameravajo prirediti kraljici kot
pokroviteljici avtomobilskega kluba
posebne ovacije.

Povišanje železniških tarifov v Nemčiji.

Berlin, 20. junija. (Izv.) Na večerj-
ski seji stalnega odbora državnega že-
lezniškega sveta je bilo sprejeto povi-
šanje železniških tarifov in sicer se po-
višajo s 1. julijem tovarni tarifi za 250
odstotkov, osebni tarifi za I. in II. razr.
za 300, III. in IV. razred pa za 200 odst.
Povišanje mora odobriti še prometni
minister.

Arabi za neodvisno nacionalno vlado v Palestini.

London, 21. junija. (Izv.) Glasom
nekega poročila, ki ga je sprejela na-
cionalno-politična liga iz Jaffe, zahteva
arabski kongres, da se opusti cionistična
politika ter vzpostavi neodvisna nacio-
nalna vlada.

Konec angleško-ruskega spora.

Moskva, 20. junija. Odgovor Čiče-
rinov na memorandum angleške vlade
od 13. jun. ugotavlja — kakor poroča
ruska brzojavna agentura — z zadovolj-
stvom, da se je britanska vlada zado-
voljila z izjavami in koncesijami ruske
note od 10. junija in smatra menjavo
not za končano.

Razmerje med Rumunijo in Jugo- slavijo.

Beograd, 20. junija. Rumunska
vlada je imenovala nove delegate v ko-
misijo za razmejitve med našo in ru-
munsko državo. Rumunska vlada je
prosil našo vlado, da tudi ona določi
druge delegate, da bi se končno določila
definitivna meja.

Nov prevrat v Albaniji?

Beograd, 20. junija. »Pravda«
poroča iz Prizrena, da se v severnem
delu Albanije jači akcija Bajrama Cu-
re. Poroča se o velikih borbah z vladni-
mi četami. Zdi se, da gre za nov prevrat
v Albaniji in da je ta akcija v zvezi z
dogodki na Bolgarskem.

Državni bankrot na Madžarskem?

Budimpešta, 20. junija. V krogih,
ki stoje blizu finančnemu ministru, se
govori, da namerava madžarska vlada
proklamirati državni bankrot, ako se ji
ne posreči doseči v pogajanjih s Češko-
slovaško brezpogojno ukinitev general-
ne zastavne pravice. Govori se, da je ta
namera madžarske vlade znana tudi
praški vladi. Od tega dejstva si obetajo
v Budimpešti gotov vtis na Malo antan-
to v smislu izpolnitve zahtev Madžar-
ske, ker bi event. katastrofa na Madžar-
skem imela neprijetne posledice za vso
Srednjo Evropo.

BORZA.

Curij, 21. junija. (Izv.) Predborza.
Pariz 34.75, Beograd 6.375, London 25.71,
Berlin 0.0045, Praga 16.71, Milan 25.35,
Newyork 556.50, Dunaj 0.00785, žig. kro-
ne 0.00785, Sofija 7.35.

Zagreb, 21. junija. Pariz 5.475—5.525
Šveca 15.85—15.92, London 4.075—4.085,
Berlin 0.65—0.75, Dunaj 0.12405—0.12475,
Milan 4.02—4.03, Newyork 87.50—88.50,

Trst, Beograd 25—25.30, Pariz 137—
137.50, London 101.50—101.80, Newyork
21.85—22, Curij 395—398, Berlin 0.017 do
0.02, Praga 66—66.50, Dunaj 0.031—0.032,
dolarji 21.80—21.95, dinarji 25—25.30, Ru-
rinski franki (20) 83.25—84.

Dr. R. Pipuš:

Povišanje davkov.

Da potrebuje država več dohodkov, o tem pač ni dvoma. Saj je treba vendar enkrat rešiti uradniško vprašanje. Začetki bode pa treba tudi graditi in popravljati ceste, železnice, luke itd. Edinoprava pot, da se doseže ravnovesje našega proračuna, bi pač bil enoten davčni sistem za celo našo državo. Dokler pa tega ni, si vlada pomaga z zasilnimi sredstvi. Tako zasilno sredstvo naj bi bilo brez dvoma tudi povišanje vseh že obstoječih neposrednih davkov, katero predlaga vlada. Glasom časniških poročil hoče vlada zemljarino povišati na šestkratni znesek, vse druge neposredne davke pa za 30%. Ta način povišanja je sicer zelo enostaven, a ne odgovarja načelu pravičnega enakomernega obdajanja vseh slojev prebivalstva in vseh pokrajin države po njih zmoglosti.

V slovenskih krajih in v Dalmaciji, torej v tistih delih naše države, ki so nekdanj pripadale Avstriji, imamo kot neposredne davke zemljarino, hišno razredovino, najmarino, splošno pridobnino, pridobnino podjetij, ki javno polagajo svoje račune, rentnino, dohodnino in prometni davek. Poleg tega bode še kakšen davek manjšega pomena. Najvažnejši med temi davki je dohodnina ne samo po svoji donosnosti, ampak tudi po številu obdačencev. Dohodnina je določena po razmerju čistega dohodka posameznega obdačence, vendar tako, da je odstotek pri višjih dohodkih višji kakor pri nižjih dohodkih. Tako znaša dohodnina pri dohodkih, ki na leto ne znašajo več kakor 1.205 K, samo 0,6%, pri dohodkih, ki znašajo 12.000 K znaša dohodnina 2%, pri dohodkih, ki znašajo 34.000 K, znaša dohodnina 4%, pri dohodkih pa, ki znašajo več kakor 200.000 K na leto, pa blizu 6%.

Naša finančna uprava se pri odmerjanju dohodnine v obče nič ne ozira na to, da je naša krona zgubila skoraj vso veljavo. Dohodnina se odmerja, kakor da bi bila vrednost denarja še vedno ista, kakor je bila pred vojno. Ko bi se dohodnina pri vseh dohodkih odmerjala z istim odstotkom, bi se takemu postopanju ne dalo ugovarjati, ker tudi obdačence plačuje dohodnino v slabšem denarju. Ker je pa valuta zgubila svojo veljavo, mi pa računamo še vedno v tej valuti, izkazujejo dohodki posameznih obdačencev danes neprimerno višja števila, kakor pred vojno. Kdor je pred vojno imel 10.000 K letnih dohodkov, ta bi jih danes moral imeti 700.000 K, da bi bili njegovi današnji dohodki toliko vredni, kakor so bili vredni njegovi predvojni dohodki. Pri veliki večini obdačencev se dohodki po svoji vrednosti niso povišali, ampak celo znižali, vključno temu pa je neprimerno naraslo število, s katerim izkazujejo te dohodke. Kdor je imel pred vojno na leto 3.000 K dohodkov, je plačal 40 K 80 v dohodnine. 3.000 predvojnih kron bi bilo danes vredno 3.000 krat 70, to je 210.000 K. Od 210.000 K pa dohodnina ne znaša 70 krat 40 K 80 v, to je 2.856 K, ampak 12.030 K. Dohodki tega obdačence se torej niso prav nič povišali. Vključno temu pa mora on vsled napačnega razlaganja davčnega zakona po finančni upravi plačati danes več, kakor štirikrat toliko dohodnine, kakor je je plačal pred vojno. Če v tem napačnem tolmačenju davčnega zakona, pri katerem se ne upošteva propast naše valute, je najti ogromno povišanje dohodnine nasproti predvojnemu času.

Ze med vojno pa je Avstrija, ker je bila v finančnih zadregah, s cesarsko naredbo od 28. avgusta 1916, št. 280 d. z., uvedla posebno vojno doklado, ki znaša od 15% do 120% redne dohodnine. Tudi ta doklada se stopnjuje tako, da znaša njena odstotna mera pri nižjih dohodkih manj, pri višjih pa več. Ona znaša pri letnih dohodkih od 3.000 K do 5.200 K 15%, pri dohodkih čez 200.000 K pa 120% dohodnine. Naš obdačenec, ki je poprej imel 3.000 K letnih dohodkov, bi moral torej leta 1917 na dohodnino plačati poprej omenjeni znesek 40 K 80 v, in 15% vojno doklado 6 K 12 v, torej skupaj 46 K 92 v. Isti obdačenec bi moral danes imeti, če so njegovi dohodki ohranili isto vrednost, 210.000 K dohodkov. Od tega zneska pa mora on danes plačati redno dohodnino 12.030 K, in 120% vojne doklade 14.436 K, torej skupaj 26.466 K, namesto 46 krat 46 K 92 v ali 3.284 K 40 v. Njegovi dohodki so torej ostali isti, njegova dohodnina pa se je že v Jugoslaviji

višala ne samo po številu, ampak tudi po vrednosti na več kakor osemkratni znesek. Vojna je sicer že davno končana, a tukaj omenjena vojna doklada se pri nas še vedno pobira.

Naša država je upeljala posebni invalidni davek, ki se pobira kot doklada k ostalim neposrednim davkom. Ta je določen v razmerju s predpisanim neposrednim davkom, s katerim se pobira. A tudi njegova odstotna mera se stopnjuje od 10 do 20% tako, da plačajo obdačenci, ki imajo malo neposrednega davka, nižje odstotke invalidnega davka, obdačenci pa, ki imajo plačati več neposrednega davka, višje odstotke invalidnega davka. Kdor plača samo 20 D neposrednega davka, mora plačati 2 D invalidnega davka. Komur pa je predpisano več kakor 15.000 D ali 60.000 K neposrednega davka, mora k temu davku plačati 20% kot invalidni davek. Ko bi torej naš obdačenec s predvojnimi letnimi dohodki 3.000 K in sedanjimi letnimi dohodki 210.000 K imel predpisane, kakor bi bilo prav, samo 3.284 K 40 v dohodnine z vojno doklado vred, bi njegov invalidni davek znašal 125 D ali 500 K. Ker se pa njemu na dohodnino z doklado vred v resnici predpisuje 26.466 K mora on na invalidnem davku plačati 800 D ali 3.200 K. Tudi tukaj je torej naš obdačenec prikrajšan.

Finančna uprava je pri nas že pred dvema letoma upeljala dinarsko veljavo. Predpisuje in pobira davke v dinarjih. Pričakovati bi bilo, da bode finančna uprava vsled tega dosledno dinarsko veljavo uporabljala tudi pri odmerjanju dohodnine. To se pa dozda ni zgodilo. Pri odmerjanju dohodnine se računi še vedno v kronah. Če bi se lestvica, po kateri se odmerja dohodnina, preračunila v dinarsko veljavo, kakor se preračunijo predpisani davki, bi obdačenci prišli ne samo absolutno, ampak tudi po odstotkih v nižjo mero dohodnine. Redna dohodnina obdačence, katerega letni dohodki znašajo 20.000 K, znašajo po stari avstrijski lestvici 643 K ali 160 D 75 p. Če pa računimo to v dinarje, dobimo kot letni dohodek 5.000 D. Po omenjeni avstrijski lestvici pa znaša dohodnina od dohodka 5.000 D samo 90 D. Pravilno bi torej bilo, da se odmeri temu obdačencu od njegovih letnih dohodkov v znesku 5.000 D dohodnina z zneskom 90 D ne pa s 160 D 75 p.

(Konec prihodnjic.)

Politične vesti.

* Radikalci zavlačujejo uradniško pragmatiko. Dne 18. tm. je zakonodajni odbor narodne skupščine pričel razpravo o uradniškem zakonu, katero je predložil pododbor. Demokrati poslanci so vložili odvojena mišljenja. Posl. Kumanudi je kritiziral več točk novega osnutka, zlasti ono točko, da bi ne smel biti državni uradnik nihče, ki »izpoveduje« navedla, protivna obstoječi državni obliki. Izpovedovanje načel še ni borba zanje — in bi v tem slučaju sploh uradnik ne smel imeti svojega političnega in socialnega prepričanja. Govoril je tudi o vprašanju redukcije uradništva. — Posl. Reissner je dokazoval, da vlada zavlačuje uradniški zakon. Mesto da bi stopil v veljavo s 1. julijem, se bo zavlekel še za 6 mesecev. Državni nameščenci ne morejo čakati. Vlada naj takoj predloži revizijo draginskih doklad. Glede plač se naj uveljavi za civilne uradnike isti sistem kakor za oficirje.

* Madžarsko veselje nad »slabostjo« Male antante. Dne 18. tm. je bila seja madžarskega min. sveta. Minister za zunanje zadeve Daruvary je poročal o uspehu bolgarske revolucije in o političnem udarcu, ki ga je doživela država SHS v svoji »napadalni« politiki na Balkanu. Konstatiral je, da je v tem slučaju oslabiljena tudi Mala antanta, kar je tolažba za Madžarsko. Anglija in Italija ste ponovno dokazali, da se znata odločno upreti tendencam Jugoslavije in Mala antanta je v njih izgubila svoje zaveznike.

* Samo agitacijsko sredstvo. V odgovoru na očitke »Samouprave« naglašala glavni organ dr. Korošca, ljubljanski »Slovenec«, da je bilo naglašanje edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev s strani klerikalcev samo agitacijsko sredstvo, nikakor pa ne politični program. Če bi »Slovenec« še povedal, da je farbarija ljudstva z avtonomijo tudi samo agitacijsko sredstvo, bi mu verjeli.

* Madžarski emigranti v Jugoslaviji so imeli 17. t. m. velik zbor v Beogradu.

Sklenili so resolucijo, katero bodo izročili vsem vladam in Zvezi narodov in v kateri odločno protestirajo proti Horthyjevemu sistemu na Madžarskem, ki že skozi štiri leta s skrajnim terorizmom duši vsakršno notranjo energijo. Svobodnemu madžarskemu narodu daje Horthy mesto dela in kruha zapor in be-raško palico, mesto svobode zatiranje. Izkoriščujoč povojno vretje v Srednji Evropi dela na restavracijo historijske Madžarske in tira s tem državo na rob moralne in ekonomske propasti. Kdo naj smatra Madžarsko za resno, če Horthy istočasno proklamira militarizem in irendento, ko obenem zahteva mir in sporazum od sosedov. Da se reši ekonomskega bankrota, je za Madžarsko edini izhod, da izmenja sedajni nasilni režim z demokracijo, osnovano na svobodno izraženi volji naroda. Madžarska emigracija v Jugoslaviji odločno poziva demokratsko opozicijo v parlamentu, naj se najodločnejše upre Horthyjevemu režimu in naj dela na demokratski reorganizaciji Madžarske.

* Preprečen puč legitimistov na Ogrskem. Budimpeštanski »Hirap« poroča 20. tm., da vodi policija že dva dni popolnoma na tihem preiskavo glede nekakega nameravanega puča legitimistov, ki so hoteli strmoglaviti sedanjo vlado ter restavrirati Habsburžane. Več oseb, ki so bile s tem v zvezi, je bilo aretiranih, skupno doslej 14, ki so bile udeležene tudi pri zadnjem Karlovem puču.

* Probujeni Madžari, znana madžarska fašistovska organizacija, je imela te dni svoj občni zbor, ki je trajal pozno v noč. Celokupno vodstvo je odstopilo ter bilo mesto predsedništva in upravnega odbora izvoljenih pet diktatorjev in sicer: Hejas, Pronay, Zarnozey, Hegedüs in Berty. Diktatorji so prevzeli vodstvo od Gömbösa, ki kot podpredsednik vladne stranke ne more izvrševati funkcij diktatorja; pač pa mu je s posebno klavzulo prepuščena odločilna beseda. Zborovalci so poslali pozdrave novi bolgarski vladi, vodstvu italijanskih fašistov, polkovniku Baueru in princu Otonu Habsburškemu.

* Stari grešnik Radoslavov. Bivši bolgarski min. predsednik med vojno, germanofil Radoslavov, ki prebiva v Berlinu, je imel te dni razgovor z dopisnikom budimpeštanskega »Az Ujsaga«. Pravil je, da je bil Stambolijski samo igračka v rokah Male antante. Bolgarska se bo sedaj priklopila svojim prejšnjim zaveznikom in bo iskala zveze tudi z Madžarsko, četudi se danes zdi taka zveza nemogoča. Mi imamo — je dejal Radoslavov — svoje želje in nade glede Madžarske, katere je bila oropana svojih oze-melj. Za sedaj nečemo vojne, delamo pa za bodočnost. Značilno je, da je Radoslavov že 14. t. m. vedel, da je Stambolijski mrtev, dočim je bolgarska brzojavna agencija javila to šele 15. t. m.

* Trgovske pogodbe Nemčije. Dne 19. t. m. je nemški državni zbor v vseh treh branjih sprejel zakonski načrt o trgovski pogodbi med Nemčijo in sovjetskimi republikami Ukrajino, Belo Rusijo, Georgijo, Azerbejdžanom, Armenijo in z republiko Daljnega Vzhoda.

* Kaj zahtevajo Francozi? Kakor poroča londonski »Daily Mail«, bo Francija v svojem odgovoru Angliji zavzela sledeče stališče: Francoska vlada zahteva plačilo 1300 milijonov funtov za reparacije ter plačilo zneskov, ki jih potrebuje Francija za izplačevanje medzavezniških dolgov. Dalje zahteva Francija popolno razoroženje Nemčije in trajno nevtraliziranje Porenja. Glede ustavitve pasivnega odpora zahteva Francija, da nemška vlada umakne vse odredbe proti zasedbi Poruhrja. Nato se Francija povrne k nevidni zasedbi. Bruseljska vlada je odobrila soglasno načrt Poincarejevega odgovora.

8. julija 1923

priredijo mariborske Ciril in Metodove družnice

veselico

v prid obmejnemu šolstvu v vseh prostorih Narodnega doma. — Začetek točno ob 18. uri zvečer.

Dnevna kronika.

— Ljudski oder v Rušah. Minulo nedeljo je priredil mariborski klerikalni Ljudski oder predstavo v Rušah. »Straža« ga radi tega povzdiguje v oblake ter le njemu pripisuje vso zaslugo, da je bila dvorana nabito polna. Da ljudje ne bodo mislili, da smo Rušani res komaj čakali, da nas posetijo mariborski klerikalni pandurji, bodi povedano, da smo že davno, davno, ko še o Ljudskem odru ni bilo niti duha niti sluha, bili varjeni boljših predstav, kakor pa nam jo je serviral Ljudski oder, ki je bil baje »nerazpoložen«, kakor pravi »Straža«. Da je bila dvorana do zadnjega kotička zasedena, pač ni nikaka zasluga klerikalcev, ampak naših domačih igralcev, ki so si publiko tekom let vzgojili brez priporočil farovža in kaplana in bobnanja po »Straži«. Zato pribijemo, da je edina zasluga dramatičnega odseka kmečkega bralnega in izobraževalnega društva v Rušah pod večim vodstvom g. učitelja Stanija, če so danes gledališke predstave dobro obiskane in najdejo razumevanje pri občinstvu. Ljudski oder naj se nikar ne diči s pavovim perjem, kajti sraka ostane sraka. Pika. — Rušan.

— Na III. rednem občnem zboru JAD »Triglava«, podružnica Ljubljana dne 9. junija 1923 izvoljeni odbor, konstatiral se je v svoji prvi seji, dne 12. junija t. l. sledeče: predsednik Franjo Baš, cand. phil., podpredsednik Mirko Roš, cand. iur., tajnik Engelbert Gostiša, stud. teh., knjižničar Jakob Jurič, stud. med., gospodar Domicijan Serajnik, stud. arch., arhivar Tone Konjar, stud. iur., namestnik Odon Planinšek, cand. iur., revizorja: Ervin Mejak, cand. iur., Tone Majzer, cand. iur. Razsodišče: J. Berlić, cand. iur., Z. Kajnih, cand. iur., M. Lovrec, stud. iur., J. Pliberšek, cand. iur., I. Razboršek, cand. iur.

— Konkordat z Vatikanom bo v doglednem času sklenjen. V zadnjih mesecih so bila pogajanja prokinjena, ker je bila vlada zaposlena z važnimi notranje-političnimi zadevami, zlasti z volitvami. Te dni ima ožji odbor končane seje, v katerih bo redigiral tekst konkordata.

— Ljubitelji kokoši. V Strnišču je minolo soboto ponoči obiskal tat vpokojevega nadeučitelja g. Janeza Reicha, ki stanuje v eni izmed barak, ter mu odnesel 9 kokoši in petelina.

— Pouk srbohrvatskega jezika na češkoslovaških srednjih šolah. Češkoslovaško-jugoslovenska liga in zveza filologov je stavila češkoslovaškemu svetnemu ministru predlog, naj bi se uvelj na vseh češkoslovaških srednjih šolah neobligatni pouk srbohrvatskega jezika. Ministrstvo je predlog sprejelo ter odredilo, da se takoj v bodočem šolskem letu prične s poukom. Na koncu šolskega leta morajo šolska vodstva poslati ministrstvu poročilo o uspehu.

— Poletno zasedanje češkoslovaškega parlamenta bo sliano za 28. tm. in bo kratko (samo kake 3 ali 4 seje).

— Število prebivalstva Avstrije znaša po zadnjem ljudskem štetju 6.535.385 ljudi.

— Proti kletvi. Še bolj kakor pri nas, kolne in psujejo ljudje v južnih krajih. Po nekaterih drugih državah, kjer imajo ljudje to »lepo« navado so uvedli zakonite kazni. Pri nas še nismo tako daleč. Pač pa čitamo v nekem splitskem listu, da je tamošnja podružnica »Preporoda« uvedla obširno akcijo zoper kletve in psovance. Bilo bi res žetiti, da bi se ta grda razvada našega naroda čimprej popolnoma zatrla.

— Nemoralni očam. V zagrebško bolnico so pred par dnevi prepeljali neko mlado dekle, ki je poskušala izvršiti samomor s tem, da je izpil večjo količino črnila. Tamošnja zdravniška pomoč je dekletu rešila življenje. Ko se je deklica zavedla, so jo vprašali po vzroku in tedaj je izpovedala o svojem očemu tako stvari, da se je zanj začela zanimati tudi policija. Njen oče jo je že dve leti spolno zlorabljal. Dekle je dolgo omahovalo, končno pa je vendar priznalo svoji materi, kaj počenja njen mož. — Upala je, da jo bo sedaj pustil na miru. Nekaj časa je res imela mir, potem pa jo je začel zopet nadlegovati. Ker tega ni mogla več prenašati, je končno sklenila, da si vzame življenje, ter je izpila steklenico črnila, o katerem je slišala praviti, da je strupeno. Policija je nemoralnega očema takoj aretirala ter preda-

la sodišču, dekleta pa se je vrnilo k svoji materi.

— **Orangutanov otrok.** V Sarajevu sta prispela pred par dnevi dva Grka, ki sta vodila s seboj neko dekletko, o katerem trdita, da je hči orangutana. O njeni materi pripovedujeta cel roman. Vsled neke nesreče na morju, pri kateri se je ladja potopila, je prišla sama na nek otok, kjer jo je zalotil velik orangutan in jo odnesel v svoj »stan«. Tako je živel s tem orangutanom pet let in posledica tega »zakona« je bila deklica, ki jo katežeta sedaj Grka proti vstopu pet dni nazaj. Policija je škandalozni kupčiji napravila konec ter prepovedala take »predstave« in varanje javnosti.

— **Najrazkošnejša ladja na svetu.** — Koncem minulega tedna je bila spuščena v morje največja potniška ladja »Franconia«, last »Cunard Linea«. Po svojem obsegu in velikosti sicer ni največja, je pa nedvomno najrazkošnejša ladja na svetu. Prostrata ima za 221 potnikov v I. razredu, 356 v II. in 1260 v III. razredu, skupno torej za 1837 potnikov. Na ladji je urejeno veliko športno igrišče, v izmeri 5000 stopinj v kvadratu, posebno igrišče za tenis, ter veliko plavalno kopališče. Nadalje je na ladji parna pralnica za perilo, in velika tiskarna za tiskanje časopisov, ki izhajajo dnevno v več jezikih. Koncem tega meseca nastopi »Franconia« svojo prvo pot iz Anglije v Ameriko.

— **Velika poneverba v Budimpešti.** — Medicinac Kopinic, rodom iz Bačke Crkve v Banatu, ki je bil zaposlen v neki budimpeštanski banki, je pred par dnevi poneveril 140 milijonov kron ter pobegnil. Sprva se je sumilo, da je pobegnil v Jugoslavijo, pozneje pa se je dognalo, da je pri Gyleji prekorajčil rumunsko mejo. Madžarske oblasti so prosile za dovoljenje, da lahko pošljejo v Jugoslavijo in Rumunijo svoje detektive v svrhu zasledovanja. Zasledovanje je vlada poverila ameriški detektivu Crounu, ki se je slučajno mudil v Budimpešti.

— **Največja podmornica na svetu.** Te dni so v največji tajnosti spustili v morje največjo angleško podmornico, ki je doslej največja na svetu. Tovornina znaša 3600 ton ter je oborožena z dvanaestimi brzostrelnimi topi po 12 palcev. Moč te podmornice presega vse dosedaj znane sile na tem polju. Kakor se vidi, še nikdo ne misli resno na razorožitev, temveč vsaka država si prizadeva, da se zavaruje pred sovražnimi napadi.

— **Zgradba velike električne centrale na Moravskem.** Češkoslovaška vladna merava zgraditi na Moravskem veliko električno centralo, ki bi dobavljala električni tok za razsvetljavo in industrijske svrhe za celo Moravsko. V to svrhu bo izvedena regulacija reke Taje, ob kateri bo stala elektrarna.

— **Kako staro je solnce?** S tem vprašanjem se je bavilo že mnogo učenjakov. Profesor Nernst trdi, da je solnce staro najmanj 10 milijonov let. Temu pa oporeka učenjak Helmholtz, ki sodi, da je preteklo od tega, kar je dobila zemlja trdno skorjo, že 150 milijonov let, iz česar sklepa, da mora biti solnce staro že najmanj 2000 milijonov let. Kdo ima bolj prav, bo vsekakor težko dokazati.

— **Madžarski kmetje proti slovaški avtonomiji.** Minulo nedeljo se je vršilo v Bratislavi zborovanje madžarskih kmetov iz Slovaške. V resoluciji, ki je bila sprejeta na zborovanju, so se izrekli za sodelovanje z naprednimi stranikami češkoslovaškimi ter proti avtonomiji Slovaške, v čemer vidijo samo povratek reakcije.

— **Petstoletnica Žižkove zmage pri Horicah 1. 1423.** Češkoslovaško sokolstvo in legijonarji bodo na svečan način praznovali 500letnico Žižkove zmage pri Horicah. V Horicah bo trajala proslava od 6. do 8. julija. Vršili se bodo telovadni nastopi, športne prireditve ter prizorila zgodovinska slika »Husitje pri Horicah«, pri kateri sodeluje 350 oseb, 50 konj, in 20 vozov.

— **Obitelj ubitega bolgarskega ministrskega predsednika Stamboljskega.** živi, kakor poročajo listi, že dalje časa ločeno od njega v Freiburgu pri Badenju. Njegova edina hčerka je poročena z bolgarskim poslanikom v Monakovem.

— **Kako daleč sega zgodovina aeroplanov?** Ravnatelj londonskega muzeja Budge dokazuje, da sega zgodovina aeroplanov mnogo dalje nazaj v prastare dobe, kakor pa se splošno misli, in da to nikakor ni pridobitev modernega veka. Sklicuje se pri tem na neko abesinsko

besedilo, ki je shranjeno v muzeju, v katerem se govori o daru, ki ga je poklonil kralj Salomon kraljici Sabi. Poklonil ji je neke vrste zrakoplov, s katerim je letela poldrugi meter nad površino Črne morja.

— **Mladostni razbojnik.** Zanimiv proces se je vršil te dni v Genovi. Na zatožni klopi sta sedela 15-letni deček Carast in njegova ljubica Castaldi. Živela sta že dalje časa v zakonskem razmerju, seveda brez cerkvenega blagoslova. Stanovala sta pri neki precej bogati starki, ki je skrbela za mlada zaljubljenca, kakor za svoja otoka. Mlademu paru je prišlo naenkrat na um, da bi se polastila starkingega premoženja. Po kratkem prevdaru sta jo skupno umorila. Stvar je prišla seveda takoj na dan in pred par dnevi sta se morala zagovarjati pred sodnikom. Obtožena sta napravila na sodnike in na občinstvo tako »globok« utis, da sta bila oba oproščena. In bil je res ganljiv prizor, piše nek ženevski list. On je imel kratke hlače ter izgledal kakor povsem nedolžen deček, ona pa, oblečena v kratka krila z detotom, ki ga je porodila v zaporu, na rokah. Občinstvo je oprostitev viharno pozdravljalo ter oba obtožena bogato obdarovalo.

Narodno gledališče.

P. n. g. abonement. Cenj. gg. abonente se naprošajo, da blagovolijo nemudoma vplačati abonement, ker gledališka uprava rabi nujno denar radi obračuna itd. — Uprava.

Kultura in umetnost

x **Gostovanje našega Narodnega gledališča v Celju.** Jutri v petek, 23. tm. ob 20. uri gostuje naše Narodno gledališče v Celju, kjer nastopi z znano Braččovo komedijo »Prava ljubezen«.

x **E. Gangl: »Sina«.** Drama v štirih dejanjih. Drugi natisk. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Pisatelj pravi sam v uvodu drugega natisa: Prvič so igrali »Sina« v Ljubljani leta 1898. pod režijo odličnega igralca R. Inemana. Naslednje leto je izšla drama v tisku pri Gabrščku v Gorici. Svoje delo sem takrat posvetil Antonu Aškercu, ki se je živo zanimal za dramatik in je tudi sam začel pisati drame. (Izmažlov, Red sv. Jurja, Tujka). Poslej se »Sina« igrali po vseh večjih in manjših odrih skoroda šeststokrat — vsaj jaz ne vem števila. Kdo me je tudi vprašal? Malokdoli Pa še ti povečini: »Igramo v ta in ta namen. Dovolj, da uprizarimo »Sina« brezplačno. Morda še sam primakneš kaj v označeni namen...« Vsaj to se je zgodilo, da je knjiga prvega natisa popolnoma razprodana. Ker pa še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalec ni mogoče ustreči, prihaja »Sina« v drugem natisu na svetlo...

Sokolstvo.

o **Sokolska akademija naraščaja** nočoj dne 21. tm. ob 17. uri v Narodnem domu ima sledeči vspored: Moški naraščaj. Proste vaje. Ženski naraščaj. Vaje s krogi. Deklamacija. Petje. Razdelitev venčev. Orodna telovadba. Ženski naraščaj: Vaje s šerpami. Moški naraščaj: boka. Ženski naraščaj: Valčkove proste vaje. Vstopnina za odrasle 2 D in za deco 1 D. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

o **I. župni zlet naraščaja v Ptuj** se vrši v nedeljo dne 24. tm. Sokolski naraščaj upravičeno pričakuje, da se mu ostalo Sokolstvo in Sokolstvu prijazno občinstvo v velikem številu pridruži. Vspored zleta je naslednji: dopoldne tekme v peterboju, t. j. prostih vajah, idejni tekmi, skoku v daljino in v višino. (Prijavljenih je preko 150 tekmecev obojega spola) nato sprejod, popoldne pa javna telovadba celokupnega naraščaja in 36-jih oddelkov Ptuj in okoliških društev. Voznja je polovična proti izkaznici, ki se jo dobi pri br. Hvalencu v Posojilnici. Železniške zveze so ugodne — povratek z večernim ljubljanskim vlakom, ki bo imel zvezo s posebnim vlakom iz Ptuja. Vabimo vse, da se tega praznika naše mladine udeležijo. Zdravol! — M. S. Ž.

o **Sokol v Studencih** priredi v nedeljo dne 15. julija telovadni nastop na vrtu Sokolskega doma v Studencih in se prosijo druga društva, da se na to prireditve ozirajo.

Mariborske vesti.

Maribor, 21. junija 1923.

m **Vidovdanska proslava gojenk »Državnega ženskega učiteljskega«** obeta biti nekaj lepega. Koncerta z eno, dvo- in četverglasnimi ženskimi zbori še nismo imeli prilike čuti v Mariboru. Ker je zlasti boljših sedežev večina že prodana, zato naj vsakdo pravočasno zahteva vstopnico v trgovini Zlate Brišnikove v Slovenski ulici.

m **Trgovine ostanejo na Vidovdan odprte.** Trgovski gremij za Maribor jo z ozirom na to, da je dne 26. 27. in 28. tm. solski sklep, sklenil, da ostanejo trgovine na Vidovdan vse dan odprte.

m **Ne razdirajte ptičjih gnezdi!** Prejeli smo: Ponovno sem že opazil, da šolski otroci stikajo za ptičjimi gnezdi, zlasti po drevoredih v manj obljubljenih ulicah in v okolici parka. Bilo bi potrebno, da učiteljstvo mladino pred sklepom šolskega leta še enkrat pouči in ji priporoči skrb za ljubke ptičice. Policiji pa bi priporočal, da posveti svojo pažnjo tudi onim, ki stikajo in razdirajo ptičja gnezda. — I. N.

m **Dekliški zavod »Vesna«** v Mariboru priredi dne 24. in 25. tm. v prostorih obrtne šole razstavo perila, oblek, rib, in vezenj. Dne 25. tm. ob 18. uri se vrši v slavnostni dvorani zavoda glasbena produkcija učenk g. prof. Hladky.

m **»Glasbena Matica«.** Vse ga. pevke se nujno pozivljajo, da radi nastopa v Radgoni in Ljutomeru v petek že ob pol osmih pridejo k pevski vaji. Opozorite se druga drugo na to. — Topič.

m **Od prve in edine strokovne šole za strojepisje in stenografijo, Ant. Rud. Legat.** Dela k zopetni otvoritvi napredujejo jako hitro. Vsi rokodelci so popolnoma zaposleni, da dovedejo veliko in krasno učno dvorano svojemu namenu. Šola se opremi popolnoma novo in moderno, ter bo nekaj dni pred otvoritvijo brezobvezno razstavljena občinstvu. Priporoča se vpisovanje izvršiti že sedaj, ker se prijave za stenografijo po 1. juliju ne bodo upoštevale. Da se obisk šole vsakomur omogoči, se je stavil učni honorar na 8 D pro uro, svota, ki je gotovo jako zmerna. Za invalide in uboge učence je predvideno znižanje šolnine. Vpisovanja in pojasnila dnevno v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, tel. 100.

m **Zadruga aprovizacijskih obrtov v Mariboru** naznanja vsem svojim članom, da se vršijo pomočniške preizkušnje na mestu 24. junija 1923. v nedeljo dne 15. julija 1923. Tozadavne prošnje se morajo vložiti najkasneje do 10. julija 1923 v pisarni zadruga.

m **Mestno električno podjetje** naznanja svojim p. n. odjemalcem toka, da se v slučaju lepega vremena v nedeljo dne 24. tm. od 4. ure zjutraj do 12. opoldan ukine dobava toka v svrhu nujnih popravil.

m **Kavarna v mestnem parku.** Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

25. in 26. junija 1923

prireditelj gojenke Drž. ženskega učiteljskega

VIDOVDANSKO PROSLAVO

v Mestnem gledališču. Začetek ob 7/20. uri.

šah.

Vsem članom mariborskega šah. kluba. Odbor kluba je sklenil, da se bo početkom julija igral medčlanski match, 1-2 partije med člani kavarne »Centrala« in onimi »Velike kavarne«. Namerava se ta match prirediti v Uradniški menzi 2. jul. tl. ob 20. uri zvečer. Kdor se želi matcha udeležiti, naj se prijavi tajniku ozir. odboru, v kavarni »Centrala« pa naj se upiše na tam razpoloženo listo. Lista obeh vrst bo sestavljena po jakosti. Prijaviti se je do 20. tm. Match bo zanimiv, ker bo treba v 1-1 in pol uri dovršiti eno igro. Natančnejši podatki se bodo že naznanili. — Odbor kluba.

VIII. kongres Zveze češkoslovaških šahistov se vrši od 5. do 18. avgusta v Pardubicah.

Naše šole.

Ženska obrtna šola na dekliškem zavodu »Vesna« v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1923-24 se vrši v petek 29. tm. od 8.-12. ure v I. letniku obrtne šole. Dne 30. junija se vrše sprejemni izpiti iz računstva in slovenščine. Brez sprejemnega izpita se sprejmejo le učenke, ki so dovršile z dobrim uspehom III. razred meščanske šole. Predložiti je treba rojstni list in zadnje izpričevalo.

Sport.

: **POLNP.** Danes v četrtek ob 21. uri v restavraciji Grajska klet izredna odbojarska seja, katere naj se sigurno udeležijo kapitani prvih moštev Maribora in Rapida.

Objave.

§ **Zahvala.** Osrednje društvo poštnih in brzojavnih uslužbencev se najvljudneje zahvaljuje vsem bančnim zavodom, trgovcem, pekarnam in gostilničarjem, kateri so pripomogli za dober uspeh dobrodelne veselice, katere se je vršila dne 10. tm. v Gambrinovem vrtu, najsrčnejša zahvala gosp. višj. podžupanu dr. Pfeifeju, gosp. poštnim uradnikom in uradnicam, p. t. prebivalstvu za njihovo mogočevilno udeležbo in prosimo tudi za naprej nas dobrovoljno podpirati. Izvanredno zahvalo izrečemo gosp. I. Milkoviču za njegov v našo dobroto namenjen članek. — Odbor.

§ **I. Mariborski bioskop.** Četrtek, petek, sobota in nedeljo predvaja I. Mariborski bioskop velikansko dramo v 5. činih »Nočni viharji«, z znamenitimi igralci Francoske in Nemčije v glavnih vlogah. »Nočni viharji«, prvotna drama, ki doživi v Mariboru premijero za naše kraljestvo, je film, ki je v vsakem oziru na vrhuncu. Izborna ljubavna vsebina, prvotna režija in razkošna oprema kakor tudi izborna uspele slike, uvrščajo ta film med najboljše. Ponedeljek začne »Odette Ferrate«, ena najboljših dram francoskega izvora.

Gospodarstvo.

g **Mariborske tržne cene 15. junija.** Cene za 1 kg v Din.: Goveje meso la 26 do 27,50, IIa 24-25, IIIa 21,50-23; telatina la 25-27,50, IIa 20-24; prašičje meso 35-40; slanina 38,75; mast 42; konjsko meso la 10-12, IIa 9; 1 konjska koža 175, 1 kg goveje kože 17,50-20; 1 kg telečje kože 30, 1 kg svinjske kože 7,50 do 8,75; 1 piščanec 30-40, 1 kokoš 50-60, 1 gos 40, 1 domač zajec 10-30; 1 liter mleka 3,50-4, 1 kg surovega masla 50-52, 1 jajce 1,25-1,50; 1 l novega vina 8-10; 1 l starega vina 12-14, 1 kg bellega kruha 7,50, 1 kg črnega kruha 6,50, 1 žemlja 0,75, 1 kg črešenj 15, 1 kg sladkorja v prahu 29, v kockah 28, 1 l bučnega olja 37-42, 1 l namiznega olja 34; 1 kg pšenice 4,25, rži 4, ječmena 4, ovsa 4, koruze 3,75, 1 kg pšenične moke »0« 8, »1« 7,50, »4« 7, »6« 6,25, koruzne moke 4,25, ajdove 8-9, 1 q sladkega sena 150-200, ovsene slame 100-125, 1 kub. meter trdih drv 170, mehkih 110, 1 q trboveljskega premoga 50, velenjskega 26,50.

g **Prodnjene horze 20. jun.** Novi Sad: pšenica bačka 437,50-440, ječmen bački 287,50, oves bački 300, koruza bačka 260 do 300, sremška 285, moka »0« 675, »2« 600-625, »6« 500.

g **Živinski sejem v Zagrebu 20. junija.** Cene za kg žive teže v Din.: volli domači la 12,50-15, IIa 11,50-12,50, IIIa 10-11, bosanski la 10,50-12,50, IIa 9-10, mlada živina 12-14, krave la 11-12,50, IIa 9 do 10, IIIa bosanske 6,75-8,50, svinje la 23,85-27, IIa 21,25-22,50, IIIa 17,50-14,50.

g **VII. poročilo Hmelj. društva o stanju hmelj. nasadov pri nas in drugod.** — Zatec Č. S. R. V precejšnjem delu glavnega okoliša v okolici Horosedel so nasadi prav čvrsti, trte so dorasle do 1/2 drogov, oziroma žic, dobivajo panoge in so le malo okužene po mrčesu; v drugem delu tega okoliša pa je stanje le srednje, trte so dorasle le do 1/2 drogov ter so listi precej okuženi po ušci. Tu se najdejo nasadi, kateri so že poprej trpeli po bolhaču ter so sedaj slabotni in zaostajajo v rasti. — Ob Ogri je stanje v glavnih legah tudi ugodno; poleg krepkih, so pa tudi zaostali nasadi. Ker je lega nizka, se tu nahaja obilo mrčesa, zoper katerega se hmeljarji vztrajno borijo.

IV. šumskem okolišu so nasadi zaradi pozne obrezovanja in poškodovanja po bolhaču zelo zaostali; trte se do 1/2 večjemu do 1/3 drogov, v mnogih nasadih pa komaj 1-1 1/2 na visoko zrastle ter so zelo slabotne. — Tudi v ostalih legah okoliša je stanje prav različno. Obče se lahko reče, da je 1/2 dobra do prav dobra, 1/3 srednja, 1/4 pa prav slaba. Vreme je skrajno neugodno, nočna toplota pa znaša komaj + 5° R. Ze 14 dni je videti, da rastlina zaostaja v razvoju; to dokazuje dejstvo, da postajajo listi v zgornjih delih trte rumenkasti. Glede mrčesa je stanje skoro isto, kot je bilo povodom našega zadnjega poročila. V že škropljenih nasadih se je mrčes vnovič pojavil in hmeljarji nadaljujejo škropljenje, dasi povzročuje to obilo stroškov. Mnogo je tudi hmeljarjev, kateri ne ukrenajo ničesar v obrambo mrčesa. Tople noči in solčno vreme je nujno potrebno. Cene 1050-1120 Kč za 50 kg. Razpoloženje in cene zelo čvrste. Sigurno je že danes, da se cene ne bodo znižale, če se bo tudi stanje nasadov zboljšalo. — Zveza hmeljarjev.

g. Dobava drv za mestno občino mariborsko. Mestna občina Maribor želi nabaviti večjo množino trdih in mehkih drv. Pismene zapečatene ponudbe (pravilno kolekovane) naj se pošljejo na mestni magistrat mariborski najkasneje do 25. junija 1923. Na zapečatenem zavetku, v katerem je ponudba je treba še označiti: Ponudba za dobavo drv. Rok za dobavo je navesti. Mestni magistrat si pridržuje pravico, da sprejme izmed prispelih ponudb eno ali pa tudi več. Kot varščino za pravilno in točno dobavo se pridržuje do končne pravilne dobave 10% vsakega položenega računa, kateri se poravnava vselej najkasneje 8 dni potem, ko so se drva pravilno prevzela.

g. Nova banka v Jugoslaviji. V Subotici se ustanavlja pod imenom »Splošna kreditna banka« novo bančno podjetje, pri katerem je baže v znatni meri udeležen znani milijonar Rotschild.

Dobava moke. Dne 4. jul. t. l. se ob 11. uri dop. vrši v intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani (kasarna vojvode Mišiča) javna ustmena licitacija za dobavo 360.000 kg pšenične krušne moke tipa 80% in sicer za garnizijo Ljubljana 140.000 kg., za Maribor 140.000 kg., in za Celje 80.000 kg. Podrobnosti v pisarni intendature v Ljubljani.

Čisti dobiček razredne loterije v letu 1921-22. Glasom podatkov uprave državne razredne loterije je znašal čisti dobiček leta 1921-22 10.795.962 dinarjev. Ta dobiček se je v smislu zakonskih določb razdelil za povzdigo našega narodnega gospodarstva tako-le: za poljedelske kredite 454.548 D, za živinorejo 1.250.082 D, za poljedelske zadruge 629.019 D, za poljedelsko šolstvo 943.541 D, ter za zgradbo poslopja za poljedelsko ministrstvo 7.667.808 Din. Izdatek za zgradbo poslopja za ministrstvo je bil takrat 2-večen, v bodoče pa pride ves čisti dobiček v korist gospodarskim ustanovam in potrebam.

g. Francozi kupujejo črnogorske gozdove. Znanu francosko podjetje bratje Bonischon je kupilo velike kompleksne gozdov v Črni gori. Strokovnjaki pregledujejo sedaj teren v svrhu uspešnejšega izkoriščanja.

Ladijski promet na Dunavu. Avstrijska dunavska paroplovna družba je storila važne korake, da primerno izpolni zlasti v poletju za tujski promet zelo važno ladjeplombo. Direktni promet od zapada na vzhod in obratno čez postaje Passau, Linz, Melk, Krems, Dunaj, Bratislava, Budimpešta, Beograd, Lompalanka, Ručuk, Gjurjevo oskrbuje cela vrsta najbolj komfortno urejenih ladij, ki imajo na krovu restavracije, kabine in spalnice. Ekspresna ladja vozi vsako nedeljo in sredo z Dunaja do Gjurjeva, vsak petek do Beograda. Potreben je samo vizum dežele, v katero se potuje, treba pa ni vizuma za prepotovanje. Za potrebne zveze k vlakom je oskrbljeno. Pojasnila daje: direkcija na Dunaju (III., Hintere Zollamtsstrasse 1), prometna direkcija v Budimpešti (V., Rudolfsapart 3), reprezentanca v Zemunu, direktor Glaser v Bukarešti (Calea Victoriei št. 103), ter vse postaje in potni uradi.

g. Stinnés kupuje madžarske mline. Kakor doznava »Jugoslavenski Lloyd«, se pogaja znani nemški milijonar Stinnés z Budimpeštansko banko v svrhu nakupa večine akcij. Banki pripadata tudi dva največja budimpeštanska mlini, katerih se hoče polastiti Stinnés, da bi lahko oskrboval svoje delavce z moko. Tudi namerava odkupiti Stinnés dunajsko Vereinsbanko, ki naj mu služi pri izvedbi njegovih načrtov v Evropi.

Iz življenja in sveta.

Svinje s človeškimi rokami.

V Burgu v Nemčiji je nedavno neke- mu peku svinja zvrгла sedem prašičev, od katerih imata dva namesto sprednjih nog po dve človeški roki. Vsaka roka ima po pet prstov, sprednji del je popolnoma enak človeški roki. Pregib v kolenu ne odgovarja živalskemu, ampak človeškemu pregibu. Skoro pri vseh prašičih so zadnje noge popolnoma nerazvite. Pek je na žalost pobil živali, ki bi bile redka privlačna sila za razstave.

Brzoiavna poročila

6000%no zvišanje draginskih doklad.

Berlin, 20. junija. (Izv.) Pogajanja z organizacijami državnih nameščencev glede zvišanja draginskih doklad so bila včeraj zaključena. Uradništvu in ostalim državnim nastavljencom se je

Mala oznanila.

Soberico, ki živa tudi na stroj, sprejme dr. Valentincig, Gregorčičeva ul. 12. 1943 2-2

Lepa spalna soba ter razne druge stvari na prodaj. Gregorčičeva 24, III. nadst. 1247

Ali ste že preskrbljeni s knjigo »Babilonska uganka«? Dobi se skraj v vseh knjigarnah. Za isto se iščejo tudi gospodje, ki bi je predstavili proti primernemu honorarju na angleški, francoski, italijanski in ruski jezik. Naslov v upravi lista. 1197 7-6

Brillante, zlato in srebro kupuje po najvišjih cenah R. Bizjak, juvelir, Maribor, Gosposka ulica 16. 1223 6-4

Galanterija

drobnina, trikotaža

Same na debelo!

Gasparl & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

priznalo 6.000% zvišanje draginskih doklad s 16. junijem t. l.

Sneg in mraz v Italiji.

Rim, 20. junija. (Izv.) Iz Ferrare poročajo, da je nastal v občini Argenta morski smrk (vodena tromba, nemško Wasserhose), ki je povzročil na nasadih in stavbah ogromno škodo. Temperatura je padla pod ničlo in je nastal hud mraz, ki je uničil vso kulturo. Iz Bologne poročajo, da vlada v Apeninih hud snežni metej. Tudi v Benečiji vlada hud mraz, ter pada ponekod sneg, kjer ga celo zimo niso imeli. Pri Pergamu je zapadlo precej veliko snega.

6000%no zvišanje draginskih doklad.

Berlin, 20. junija. (Izv.) Pogajanja z organizacijami državnih nameščencev glede zvišanja draginskih doklad so bila včeraj zaključena. Uradništvu in ostalim državnim nastavljencom se je

Naročajte „Jadransko Stražo“!

6000%no zvišanje draginskih doklad.

BERSON

BERSON je in ostane najboljša kvalitetna znamka. Varuje čevlje, cenejši in trpežnji je od usnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam priporoči Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Podpirajte Jugoslovensko Maticol

Mihel Zevaco:

KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rosandra.

(Dalje.)

(9)

»In kaj mislite storiti, ko pridete iz grada?« — je vprašal viteza.

»Vrnem se ter jo povedem v Pariz.«

»In potem?«

»Ne vem še,« — je d'Assas polglasno odvrnil.

»Torej vam jaz povem, — a dati mi morate vašo besedo, da bodele storili, kakor vam rečem jaz: vi povedite gospo v Pariz, potem pripravite svojo prtljago. Zajezdili bodele potem takoj svojega konja in skušali čim najprej priti k svojemu regimentu.«

D'Assas je odkimal. — Grof Saint-Germain ga je pa prijel za roko, rekoč:

»Še imate čas, da pričnete novo življenje, lahko se še rešite, — in morda grečate še drugo žensko, ki vas bo vredna, — katera bo vas ljubila in katero bodele vi vzljubili. — V Parizu nimate nobenega opravila več, — kajti sedaj ste prepričani, da vas Ivana ne bo nikoli ljubila.«

»Res je,« — je tiho zašepnil obupani d'Assas.

»In ker vam je prisegla, da ne bo nikogar, ostanete lahko pomirjeni,« — je nadaljeval Saint-Germain z lahkim zakaženim usmehom, — »in sicer ljubezni, ali tudi ljubosumnosti in trpljenja in ljubezenske boli ni več!«

»Grof,« — je hrepeneče skušal izvedeti d'Assas, — »vi, ki vam je vse znano, ki poznate tudi prihodnost, — povejte mi, ali bo držala svoja beseda?«

»Zagotavljam vam, da je govorila z vsem prepričanjem, z vso globoko odkritosrčnostjo.«

»Vi to res verujete?« — je veselo prevzel ponovil viteza svoje vprašanje. — »Gotov sem tega, čisto gotov.«

»Tako, — ubogal vas bom, noseč seboj v srcu njeno obljubo.«

»Ah, — ti človeška narava,« — je sam pri sebi pomislil Saint-Germain, glasno pa pristavil:

»Ali mi daste svojo besedo?«

»Da,« — Okoli poldne sem v Parizu, še pred večerom se podam na pot v Auvergne.«

»Z bogom torej, dragi dečko! — Daleč od Pariza gotovo najdete srečo, katere edino ste vredni. — Ne majajte za glavo, ljubezen preide. — Že mislimo, da je srce neobčutljivo, mrtvo, — pa evo vam, lepega dne začutimo, da ga je nova ljubezen vzbudila k lepšemu življenju. — Vi bodele še ljubili in še bodele srečni. Z bogom! — Ne pozabite me! — Spomnite se me v dneh žalosti, skrbi, nesreče in če bi se vam utegnilo kaj hudega pripetiti, tedaj mi le pišite. — Jaz mnogo premorem, vitez d'Assas. — Pojdite, — dragi dečko, — ne pustim vas iz spomina tam dol v vaši garniziji in tudi ne kasneje na bojnih poljih. — Vedite vedno, da bdim nad vami.«

Viteza d'Assasa so prevzele te besede in ginjen je objel skrivnostnega svojega znanca. — Grof Saint-Germain ga je iskreno stisnil k sebi, potem se je pa z zadnjim pozdravom hitro oddaljil. — D'Assas pa se je bližal glavnemu vходу v grad.

II.

Ludvik XV.

»Častnik, — tu je sel za kralja,« — je zaklicala straža, kateri je vitez povedal, zakaj je prišel v grad ob nočni uri, ko vse mirno spi.

Bilo je šele pol šestih in tema je še vladala.

Klic se je ponavljal od straže do straže in konečno dospel do stražne hiše.

Kmalu zatem so se vrata odprla, d'Assas je videl dve straži, od katerih je prva nosila nočno svetilko. — Pred njima pa je korakal službojoči častnik, zavil v topel plašč.

Vstavl se je pred d'Assasom. — »Vi imate važno sporočilo za kralja?«

ga je vprašal izza ograje, skušajoč, da zazre d'Assasov obraz.

»Da, važno, nujno sporočilo!« — je pritrdil d'Assas, odkrivši si obraz.

»In kdo ste vi?« — je tedaj vprašal častnik, kateremu ni bil zadosti odkriti obraz, ampak ki se je natančno držal službenih predpisov.

»Vitez d'Assas, zastavonoša pri auvergnanskem regimentu.«

»Čegavo je sporočilo?« — Oprostite, ali ne morem vam dovoliti vstopa, predno tega ne vem.«

Vitez je na to vprašanje molčal. — Na tako izpraševanje ni bil pripravljen. — Po kratkem molku pa se je opogumil in rekel:

»Tega vam ne morem povedati.«

»V tem slučaju pa blagovolite izročiti svoje sporočilo, — izročeno bo kralju o priložnosti. — Vi pa ne morete vstopiti prej, nego se odprejo vrata, — to je ob osmih.«

»Gospod, — sporočilo, katero prinašam, je ustmeno, ni pisano, — ne morem vam ga tedaj dati, ali zagotavljam vam, da je važno in nujno. — Morda odvisi od njega življenje Njega veličanstva.«

Častnik je osupnjen obstal. — Zadnje besede viteza d'Assasa so ga pretresele. — Ali njegovi predpisi so bili strogi in natančni.

V tem hipu pa sta se pokazali ob zunanji strani ograje dve moški postavi, in se tudi že približali vitezu d'Assasa v svetlobi stražine luči.

»Kralj, — Njega veličanstvo — kralj,« — je polglasno zašepnil častnik.

Res je bil Ludvik XV. s svojim zvestim strežajem Lebelom. — Vračala sta se iz hišice za drevesi. — Ludvik je bil, bližajoč se, ravno še slišal zadnje d'Assasove besede: »Morda je sploh v nevarnosti kraljevo življenje.«

»Molčite, gospod!« — je ukazal Ludvik častniku, ki je, spoznavši kralja, že

hotel poveljevati izkazanje časti — po zdrav kralju.

Ne da bi bil spoznal d'Assasa, je kralj pristavil:

»Hotel sem se osebno prepričati, kako je zastražen grad. — Vaša straža je popolnoma v redu, — veseli me to, gospod!«

Z opreznostjo, ki je odlikovala red Ludvika XV., se je delal, kakor da ni slišal besed, pri katerih so mu pobledele lica strahu in ki so povzročile, da se je odkril.

Častnik, kateremu so kraljeve besede laskale, se je ves srečen priklonil do tal, potem je pa, potisnivši v stran stražo, ki je prihajala, da odpre vhod, — sam odklenil in odprl vrata.

»Skrbeli bodele, da izvem vaše ime, — zvesti služabniki mi dopadejo,« — je kralj pripomnil, ko je počasi vstopil. — »Pojdiva, Lebel, — jako zadovoljen sem s svojim malim sprehom.«

»Sire,« — se je tedaj opogumil častnik. — »ako mi vaše veličanstvo dovolj, moram povedati...«

»Govorite, gospod!«

»Sire, ta plemenitaš je ravnokar prišel, prinašajoč važno sporočilo za Vaše veličanstvo.«

»Ah,« — je vzkliknil kralj, ter se obrnil k d'Assasu, kot da ga je šele sedaj videl.

»Vi imate torej sporočilo za mene?«

»Da, sire,« — je pritrdil vitez.

Kralja je prevzel zvok glasu, o katerem se mu je dozdevalo, da ga je že slišal.

»Kdo ste vi, gospod?« — vpraša.

»Vitez d'Assas,« — je le-ta odgovoril.

Tedaj je kralj osupnil, — kri mu je šinila v obraz. — Po sestanku in razgovoru z Julijeto je bil d'Assas za kralja obsovan tekmeč.

Hipoma ga je obšla misel, da ga da kratkoma zapreti, ali radovednost je zmogla in zvedeti je hotel, kaj mu ima povedati mladi plemenitaš.

(Dalje prih.)